

Frá sambúð til þjóðarmorðs: Kerfisbundin eyðilegging Palestínu

Á 19. öld var Palestína undir stjórn Ottómana merki um samfélagslega sátt. Múslimar, kristnir og gyðingar - um 25.000 sefardískir og mizrahískir gyðingar meðal að mestu arabískis íbúa - bjuggu saman í borgum eins og Jerúsalem, Hebron og Jaffa. Þeir deildu mörkuðum, hverfum og menningarhefðum, en Ottómana-milletkerfið veitti minnihlutahópum eins og gyðingum verndaðan réttarstöðu. Þótt minniháttar spenna kæmi upp var ofbeldisfullur ágreiningur sjaldgæfur og félagsleg tengsl fóru oft yfir trúarleg mörk. Þessi brothætta friður var eyðilagður af nýlenduverkefni sem setti evrópskar sionistískar metnaðarfullar áætlanir frammar meirihluta innfæddra Palestínumanna, sem leiddi til 77 ára landtöku, aðskilnaðarstefnu og þjóðarmorðs.

Síonistahreyfingin, sem Theodor Herzl stofnaði formlega á sionistaþinginu 1897, lýsti Palestínu sem markmið fyrir gyðingaríki árið 1899, knúin áfram af evrópskri gyðingahatur og nýlenduhroka. Litlar byggðir, fjármagnaðar af evrópsku fjármagni, spruttu upp um Palestínu og fluttu bændur frá landi sínu með kaupum á landi frá fjarverandi ottómönskum landeigendum. Endurvakning hebresku sem nútímamál styrkti aðskilnaðarkennd, sem fjarlægði núverandi gyðingasamfélög sem voru samþætt aröbum. Árið 1917 sá Balfour-yfirlýsingin - hönnuð af sionistalobbíistanum Baron Rothschild - Arthur Balfour, utanríkisráðherra Bretlands, lofa Palestínu, landi sem hann hafði enga rétt til að gefa, sem heimaland gyðinga, án tillits til réttinda og væntinga arabíska meirihlutans.

Á 1930-árunum jókst spennan enn frekar með Haavara-samningnum, skelfilegum samningi milli sionistahópa og nasista-Þýskalands. Hann flutti 60.000 þýska gyðinga og eignir þeirra til Palestínu í skiptum fyrir þýskar vörur. Þegar gyðingaflutningar jukust í 450.000 árið 1939, hófu sionistískir vígamenn eins og Irgun og Lehi skelfilegar árásir. Sprengjuárásir þeirra, eins og árásin á King David hótelið 1946 sem drap 91, og morð á breskum og arabískum skotmörkum gerðu breska umboðið óstjórnlegt. Úrsögn Bretlands árið 1947 leiddi til skiptingarþings Sameinuðu þjóðanna, mjög ósanngjörns áætlunar sem kveikti á Nakba og setti sviðið fyrir áratuga þjáningar Palestínumanna.

Ósanngirni skiptingarþings Sameinuðu þjóðanna

Skiptingarþing Sameinuðu þjóðanna 1947 (ályktun 181) var nýlenduskipting sem gekk gegn sanngirni og sjálfsákvörðunarrétti. Þrátt fyrir að Palestínumenn væru 67% íbúa (1,2 milljónir) og gyðingar 33% (600.000), úthlutaði áætlunin 56% af landi Palestínu til gyðingaríkis, þar á meðal frjósömum strandhéruðum og mikilvægum efnahagsmiðstöðvum eins og Jaffa og Haifa. Palestínumenn, sem áttu 94% af landinu og höfðu búið þar um aldir, fengu 43% - sundurleit, minna frjósöm svæði á Vesturbakkanum og Gaza. Áætlunin hunsaði lýðfræðilega raunveruleikann: gyðingar áttu minna en 7% af

landinu og voru í minnihluta í hverju héraði nema Jaffa. Jerúsalem, sameiginleg heilög borg, var lögð til sem alþjóðlegt svæði, án tillits til réttinda Palestínumanna. Arabískir meirihlutinn hafnaði áætluninni sem broti á réttindum sínum, á meðan sionistaleiðtogar samþykktu hana sem skref í átt að meiri landhelgisstjórn, eins og síðar var sannað með útvíkkun þeirra út fyrir úthlutaðar landamæri. Sameinuðu þjóðirnar, undir yfirráðum vestrænna ríkja, þvinguðu þessa skiptingu án samráðs við Palestínumenn, sem endurspegluðu nýlenduhroka og setti sionistískar væntingar fram innfæddri fullveldisrétti.

Nakba og arfleifð hennar

Árið 1948, þegar Ísrael lýsti yfir stofnun ríkis, hófst Nakba - „hörmung“ á arabísku. Yfir 700.000 Palestínumenn, helmingur arabíska íbúa, voru ýmist neyddir til brottflutnings eða flúðu í ótta þegar sionistískir vígamenn jöfnuðu yfir 500 þorp við jörðu. Fjöldamorð eins og í Deir Yassin, þar sem yfir 100 almennir borgarar voru myrtir, sementuðu óttann. Palestínumenn voru reknir til Gaza, Vesturbakkans og flóttamannabúða í Jórdaníu, Líbanon og Sýrlandi, og þeim var meinað að snúa aftur. Þessi þjóðernishreinsun, vandlega skipulögð af mönnum eins og Yosef Weitz, embættismanni Gyðingapjóðarsjóðsins sem árið 1940 lýsti yfir, „það er ekkert pláss fyrir bæði þjóðirnar í þessu landi... Eina lausnin er Palestína... án araba,“ lagði grundvöllinn að aðskilnaðarstefnu Ísraels. Sýn Weitz um þvingaða „flutninga“ mótaði grimmd Nakba og heldur áfram að enduróma í landtöku Palestínumanna.

Landtaka og flutningur á Vesturbakkanum

Frá hernámi Ísraels á Vesturbakkanum 1967 hefur landtaka verið stöðug. Yfir 700.000 ísraelskir landnemar búa nú í ólöglegum byggðum, reistum á stolið landi Palestínumanna, sem sundrar Vesturbakkanum í ótengd svæði. Stefna Ísraels - landupptaka, húsrif og takmarkandi leyfi - hefur flutt tugþúsundir. Samkvæmt B'Tselem hafa yfir 20.000 heimili Palestínumanna verið rifin frá 1967, oft undir yfirsíkinu skorts á leyfum, sem Ísrael veitir sjaldan. Í svæðum eins og Jórdandalnum og Austur-Jerúsalem standa heilu samfélögin frammi fyrir brottvísun; til dæmis er 1.000 íbúum Masafer Yatta ógnað með brottflutningi til að auka hernaðarsvæði. Útbreiðsla byggða, studd af ísraelskum lögum og hernaðarvernd, hefur tekið yfir 40% af landi Vesturbakkans, með Palestínumenn takmarkaða við 165 „eyjar“ undir ströngu eftirliti. Eftirlitsstöðvar, vegatálmur og aðskilnaðarmúrinn - sem Alþjóðadómstóllinn lýsti ólöglegum árið 2004 - slíta fjölskyldur, landbúnað og lífsviðurværi, sem gerir líf Palestínumanna óviðunandi. Þessi kerfisbundna þjófnaður, ásamt synjun á byggingarrétti, neyðir til flutninga á meðan aðskilnaðarstefnan er styrkt.

Ofbeldi landnema á Vesturbakkanum

Ofbeldi ísraelskra landnema á Vesturbakkanum er dagleg ógn, studd af ríkispáttöku. Landnemar, oft vopnaðir og verndaðir af ísraelskum her, ráðast á bændur, fjárhirða og þorp Palestínumanna, með það að markmiði að reka þá af landi sínu. Árið 2024 einu skráði Sameinuðu þjóðirnar yfir 1.200 árásir landnema, þar á meðal íkveikjur, skemmdarverk og

líkamlegar árásir. Í þorpum eins og Huwara og Qusra hafa landnemar brennt heimili, ólífutré og búfé, með atburðum eins og Huwara-fjöldamorðið 2023 sem skildi einn Palestínumann eftir dauðan og hundruð særða. Ísraelskir hermenn standa oft hjá eða grípa inn í gegn Palestínumönnum sem verja sig. B'Tselem greinir frá því að landnemar, studdir af herstöðvum, hafi skapað „bannsvæði“ fyrir Palestínumenn, og tekið þúsundir hektara með ofbeldi. Öfgafullir landnemahópar, eins og Hilltop Youth, miða opinskátt að því að reka Palestínumenn burt, styrktir af stjórnámálamönnum eins og Bezalel Smotrich, sem stýrir byggðastefnu og hefur kallað eftir „undirokun“ Palestínumanna. Þetta ofbeldi, sem sjaldan er sótt til saka, er tæki þjóðernishreinsunar, sem gerir tilvist Palestínumanna ótrygga.

Þjóðarmorðsretorík og aðgerðir

Retorík ísraelskra leiðtoga hefur lengi afmennskað Palestínumenn, réttlætt grimmdarverk. Kallið eftir Palestínu án araba frá Yosef Weitz árið 1940 fékk enduróm áratugum síðar hjá mönnum eins og Ovadia Yosef Eitan, fyrrverandi hershöfðingja, sem árið 1983 líkti Palestínumönnum við „drukknar kakkalakka í flösku,“ viðurstyggilega líkingu við innilokun og útrýmingu þeirra. Nýlega, í október 2023, setti varnarmálaráðherra Yoav Gallant „fullkomna umsát“ á Gaza, lýsandi, „Engin rafmagn, enginn matur, ekkert eldsneyti... Við erum að berjast við mannleg dýr.“ Fjármálaráðherra Bezalel Smotrich, sem mælti fyrir algjörri eyðileggingu Gaza, sagði árið 2023 að „eyða Gaza“ væri nauðsynlegt, studdi hungursneyð og sprengjuárásir. Þessar yfirlýsingar, ásamt aðgerðum eins og umsátrinu og stöðugum loftárásum, samræmast skilgreiningu Sameinuðu þjóðanna á þjóðarmorði: vísvitandi athafnir til að eyða þjóð. Jerúsalem-fánagangan, árlegur atburður síðan 1967, sér þúsundir ísraelskra öfgafullra þjóðernissinna, þar á meðal landnema, hrópa „Dauði aröbum“ í gegnum Austur-Jerúsalem, helgisiður haturs verndaður af lögreglu. Árið 2024 réðust göngumenn á verslanir Palestínumanna og blaðamenn, án verulegra afleiðinga, sem gerir þjóðarmorðsstemningu eðlilega.

Áframhaldandi þjóðarmorð í Gaza

Gaza, 365 ferkílómetra fangelsi fyrir 2 milljónir, stendur frammi fyrir óstöðvandi hryllingi. Síðan október 2023 hefur ísraelski herinn drepíð yfir 60.000 Palestínumenn - 70% konur og börn - samkvæmt áætlunum heilbrigðisráðuneytis Gaza. Umsátrinu, hert af Gallant og Smotrich, hefur svelt 80% Gazabúa, með 1,8 milljónir sem standa frammi fyrir bráðri fæðuóöryggi (Sameinuðu þjóðirnar, 2025). Hjálparstöðvar Gaza Humanitarian Foundation, stofnaðar 2025, eru dauðagildir: yfir 743 Palestínumenn drepnir og 4.891 særðir, oft af ísraelskum skothríðum og sprengjum, meðan þeir leita að mat. Amnesty International og Læknar án landamæra kalla þessi verk hugsanlega stríðsglæpi, og Sameinuðu þjóðirnar lýsa hungursstefnu Ísraels sem þjóðarmorði. Sjúkrahús, skólar og flóttamannabúðir liggja í rúst, með 90% af innviðum Gaza eyðilagða. Grimmdin - börn skotin, fjölskyldur grafnar undir rústum og mannfjöldi niðurskorinn - endurspeglar vísvitandi áform um að útrýma þjóð.

Niðurstaða

Frá sambúð 19. aldar til þjóðarmorðs í dag er saga Palestínu saga nýlendupjófnaðar, svika og stöðugra grimmdarverka. Ósanngirni skiptingarpings Sameinuðu þjóðanna, þjóðernishreinsun Nakba og áframhaldandi landtaka og ofbeldi landnema á Vesturbakkanum mynda samfellu kúgunar. Þjóðarmorðsretorík frá Weitz til Gallant, magnað upp með „Dauði aröbum“ hrópum, nærir kerfi sem dafnar á þjáningu Palestínumanna. Fjöldamorðin í Gaza, með yfir 60.000 dauða, eru ekki bara harmleikur heldur glæpur gegn mannkyninu, studdur af alþjóðlegri þögn. Barátta Palestínumanna krefst ekki bara minningar heldur réttlætis.